Ч. 101 (11.069). Львів, вівторок 16. травня 1927. Poczłowa opłata uiszczona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Меншостевий“ білянс.

Львів, 9. травня 1927.

Якраз зближаються роковини травневого перевороту, збройного повалення марш. Пілсудським уряду Хієно-Пяста й усунення президента держави Ст. Войцеховського. Очевидно, ці дванацятимісячні роковини дадуть привід травневим дворакам до цілої серії білянсів однорічної політики марш. Пілсудського і його уряду. Підводження першого білянсу, який ми назвали „меншостевим“, на сторінках „*Епоки*“, тепер офіційного органу єдиної наскрізь офіційної, преторіянської партії (Партії Праці), розпочав міністр Л. Васілевський, голова польської делімітаційної комісії для розмежування з Румунією (українськими землями), член „правительственної комісії для справ меншостей і східних воєвідств“ й автор книжки „*Ukraina i sprawa ukraińska*“.

Як представляється цей білянс, які вартости заключує в собі?

Першим ділом післяпереворотового режіму було перевести персональні зміни на адміністраційних становищах (на становищах воєводів і кураторів). Мусіли прийти „нові люди“, яких завданням зломити істнуючу рутину і закорінені привички, щоби тим чином викликати у населення „без ріжниці походження“ привязання до держави.

Однак „нові люди“

„зустрічають всюди нечувані труднощі... Ті труднощі досі не всюди переломано. Деінде і сьогодні тенденції центрального уряду стрічаються з протиділанням нижчих функціонарів адміністрації“.

„Новий дух“ — на думку п. Васілевського — спричинив зміну настроїв серед „меншостевого“ населення, а товчком до цього були дрібні тактичні ходи, як... участь представників влади і військовости в святі Иордану, поїздка міністрів по „кресах“, конференція в луцького воєводи і т. і. штучки.

Блаженні віруючі...

Після першого етапу, себто „прочищування“ верхів адміністрації на українських і білоруських землях, поруч з дрібничково-тактичними ходами, розпочав уряд на „меншостевому“ терені акцію в двох напрямках: господарчому й освітньому.

„Окраїнне населення — анонсує п. Васілевський — мусить відчути, що польська держава мусить дбати про його добробут, що воно не є трактоване по мачошиному, що його відрубність шанується, що спричинників дошкульностей і надужить караться так само, як протидержавні елементи. І в тому напрямку зроблено в останніх часах досить, головно в господарчій ділянці. Годиться тут підкреслити, що головні болячки східних воєвідств дадуться лічити перш усього при допомозі господарських заряджень. Бо ті землі найбільше потерпіли підчас воєнної заверюхи — внаслідок боєвих ділань, окупацій, інвазій і т. і., з огляду на що їх економічний стан є пожалування гідний. Тому приспішення виконання земельної реформи, забезпечення населенню доступного кредиту, підтримка кооперації, будова комунікаційних доріг, вкінці дорязова допомога при відбудові і засівах — все це річи конечні і пильні“.

Великих слів, хоч і однобоких, велика сила тай більш нічого. Бо що з тієї „господарчої програми“ здійснено? На Білоруси в а п о ч а т к о в а н о (*sic!*) відбудову 4 тисяч знищених господарств, признано якісь кредити на творення сільських позичкових кас, а крім того віддано до диспозиції воєводів якісь грошеві суми. Що в тому напрямку зроблено на українських землях, важко визнатися з білянсу п. Васілевського. Знаємо тільки, що волинські соймики одержали в Рільному Банку кредит в сумі 300.000. Так само на Волині заходиться польська адміністрація біля обсотання і узалежнення українського населення шляхом дрібних кас. Ці заходи вимірені проти українського коооперативного руху, який ожився в останніх часах, проявляючи тенденції до стихійного розросту. Згідно з імперіялістичним принціпом: „*divide et impera*“ потравневі „нові люди“ узалежнюють акредитування українських кооператив від розриву волинської кооперації з львівським центром. Колиж це не вдасться, тоді Рільний Банк через соймики намагається безпосередньо схопити українське населення в свої сіти.

Важною і мабуть найпомітнішою позицією в „меншостевому“ білянсі п. Васілевського є „безпосередній контакт“.

„Годиться підкреслити змагання уряду до безпосереднього контакту з непольським населенням на окраїнах п о н а д г о л о в и і с т н у ю ч и х т а м п о л і т и ч н и х о р г а н і з а ц і й, головно тих, що ділають в протидержавному дусі. Те завдання мають сповняти в першу чергу популярні газети, призначені для широких мас білоруського й українського населення. У Вильні від недавна виходить „*Беларускі Дзень*“. Та газета, ведена дуже живо і цікаво одним з найстарших білоруських публіцистів, Ф. Умястовським, інформує селянина обєктивно про життя в Польщі і рад. Білоруси, стаючи в обороні прав білоруської національної культури і її розвитку (добре, що хоч стає в обороні „прав“ тієї культури! — Ред.). Для сільського населення полудневосхідних воєвідств (себто для Сх. Галичини! — Ред.) засновано анальогічне видавництво у Львові, друковане в двох мовах — по польськи і по українськи, беручи на увагу мішане (*sic!*) населення тих воєвідств. (Є це поганенька рептилька під назвою „*Газета недзельна*“. — Ред.). В половині квітня до тих газет приєдналася нова — „*Народний Вістник*“ (редагований урядовцем луцького воєвідства і б. редактором „*Рідного Краю*“ Мелітоном Твердохлібом. — Ред.), призначене для українського населення Волині. „*Нар. Вістник*“ дає читачам поради в справах господарчих, самоврядних і правних, звертає увагу на земельне питання, ліквідацію сервітутів, комасацію і меліорацію, домагається шкільної і позашкільної освіти в рідній мові...“

Справді, *sapienti sat!* Можна уявити собі таке *contradictio in adiecto*, що урядово-контактові рептильки — очевидно для замилення очей українському і білоруському населенню — стають „в обороні прав білоруської національної культури і її розвитку“ або „домагаються шкільної і позашкільної освіти в рідній мові“. Є це рідке видовище, гідне богів, що уряд, який ту культуру чи ту освіту систематично нищить, пише до себе самого приниженні супліки через своїх функціонарів в органах, видаваних за гроші державного скарбу. Цікаво, чому в цьому величавому білянсі п. Вас. поминув ще одну рептильку, станиславівський „*Селянський Прапор*“.

Та на цьому не вичерпується „санаційна програма“ уряду марш. Пілсудського у відношенні до „славянських меншостей“. Панове міністри розсилають обіжники по „кресах“ і наказують польським урядовцям, щоби не зверталися до неросійського населення в... російській мові.

„До населення треба звертатися перш усього в д е р ж а в н і й м о в і, зглядно в одній з признаних рідних мов місцевого населення, себ то в мові українській або білоруській“.

Чиж не подиву гідні „уступки“? А коли додати до того обіжник мін. Добруцького про допущення деяких двоязичних написів у спольонізованих на українських території школах, то будемо мати вершок толєранції, справедливости й інших „далекосяглих“ кроків „санаційного уряду“ у відношенні до голублених „національних меншостей“.

Круті шляхи „меншостевої політики“ розвиваються в нескінчений лябіринт благодатей. Для білорусів приготовлюється шкільні підручники і курси для народніх учителів, а на українців впало манною право прилюдности для п р и в а т н и х гімназій в Рівному, Кремінці і Луцьку.

Для повноти картини годиться згадати, що в білянс п. Вас. входить також діяльність субвенціонованого урядом „І н с т и т у т у д л я н а ц і о н а л ь н и х д о с л і д і в“ і видання ним одного числа органу п. н. „*Sprawy narodowościowe*“. Словом: все йде до кращого, розвивається по лінії, наміченій... Стан. Ґрабським.

Теперішня „меншостева“ політика уряду марш. Пілсудського є продовженням національної політики Ґрабського. Вона петрифікує стан знищення, довершений Хієно-Пястом під проводом Ґрабського і намагається коліровими паперцями „нешкідливих“ обіжників і кількома десятками сільськими касами (з 2.000 основного капіталу) заліпити ті глибокі рани, які завдано українському народові.

Дивляться на своїх талановитих учнів (ніби т. зв. польську демократію) не лише краківські консерватисти з „Ч а с у“, але й модерні реакціонери зі „С л о в а П о л ь с к о г о“, вдоволено гладять їх по голівках і для більшого ефекту кивають подагричними пальцями. Мовляв, ви так турбуєтеся українцями і білорусинами, а польське „кресове“ населення лишаєте на ласку божу. Можна уявити собі відгомін за кордоном!

Чи пп. Васілевські *et cons.* є такі облудні чи може такі наївно-хитрі, що думають тими брудними, а може й трійливими (рептильна преса!) цукорочками заспокоїти невтишний голод 7-ми міліонів українців, голод економічний, культурний і політичний? Чи справді вірять вони, що велику частину великої нації, яка боролася за свою повноправність, яка стояла на порозі своєї державности, можна обдурити тандитними шматками дешевеньких „ласк“?

Але білянс п. Васілевського може стати зразком для всіх повоєнних Талеранів, що навипередки охоронюють „нац. меншости“ і йдуть на зустріч поневоленим народам.

Економічна недуга Польщі.

(Польський бюджет, торговельний білянс, зубожіння, позичка.)

Нинішня польська влада бачить щораз краще, що її господарка веде Польщу в сліпий кут, також як колишня господарка Ґрабського. Донедавна потішала вона себе і все населення тим, що Польща йде до господарської консолідації. Доказами на те мали бути бюджетова рівновага, сильніший грошевий обіг в краю і активний торговельний білянс зі закордоном. На око були це не такі вже кепські арґументи. Та нині все утасне вилазить наверх і бє самих санаторів. Нині для нікого вже не є тайною, що рівновага в бюджеті була вислідом не поправленої господарської санації, але вислідом обезцінення польської валюти наслідком нарушування господарських бюджетів населення і взагалі зубожування народнього майна. Та такий стан не міг тягнутися в безконечність і нині зачинають рватися кінці.

А що гроша тепер у Польщі більше як минулих літ, то для нікого не секрет, що це гріш чужих капіталістів, які використовуючи скрутне положення приватних і державних підприємств в Польщі, викупляють і виарендовують їх наліво та направо, та на ринок кидають свій гріш, хоч і Польщею друкований. І хоч грошевий рух став більше оживленим, то всеж діється це на чужий рахунок і на чужий тільки зиск. Полякам усі рентовні підприємства без перестанку випадають з рук. І як недавно легко приходили польській інтелігенції та буржуазії всякі нетрудові прибутки, так тепер остали їй тільки нерентовні державні посади, ну і влаштовування патріотичних маніфестацій. На це їм чужий капітал позволяє, а робучим масам каже працювати вже на себе.

Торговельний білянс зі закордоном був доти чинний, доки тривав англійський вуглиний страйк і доки ціни товару не зрівноважилися ще з ціною упавшої польської валюти. Та як лише скінчився тільки страйк, а товар почав у ціні проходити до рівноваги з грошем, вивіз почав зараз же падати, бо польський товар ставав для заграниці задорогий. В березні ц. р. дійшло до того, що форсований вивіз зрівнався зі сповільненим довозом, бо вивіз

вже був мало що не на цілий міліон золотих вищий. А що вже від ряду місяців не вистарчало Польщі на покриття відсотків за давні заграничні зобовязання, то фактично торговельний біланс вже від місяців пасивний. Вивозити з Польщі вже нема що, а тому не можна доріваняти довозові, що його чужий капітал, льокований в Польщі, проти волі влади за собою до неї тягне.

В ділянці торговлі заобсервовуємо тепер цікаве явище, що в такій наскрізь рільничій державі, як Польща, нині навіть довіз збіжжа є більший, як вивіз. На збіжжу виявляється найяскравіше коротковорість в господарській політиці нинішньої влади. Ось приклад: урядово стверджено, що від жнив 1926 р. до лютого 1927 вивезено з Польщі 78.606 тон жита, довезено зате 13.139 тон, так що зі жнив 1926 року вивезено на чисто 65.467 тон. Від лютого 1927 вивіз цілковито припинився, а почався привіз. Довезено з закордону в лютому ц. р. 18.035 тон жита, в березні 13.340, а від квітня довіз зростає з кожним днем щораз сильніше і мусить рости аж до жнив. Так мається справа з житом. Та крім жита довозяться ще інші хлібові збіжжа, яких цілком не вивозили з Польщі. Самої пшениці довезено по кінець березня 17.295 тон. Нині довіз вже значно перевищив в цій рільничій державі вивіз. А що буде далі? Хіба господар банкрот вивозить збіжжа на те, щоби пізніше купувати може й своє власне, за ціну далеко дорожчу.

Таке діється в кожній господарській галузі, а тому не диво, що для нинішньої влади стають актуальними і конечними ті самі дороги ратунку, що за Грабського: улекшування еміграції для безробітнього населення і позичка.

В Польщі зріст населення підноситься куди більше, як дібр. Фактично заобсервовуємо тут такий стан, що число населення росте, а дібр паде. Річний приріст населення доходить майже до пів міліона, а тому як нема експорту товару, веникучим стає експорт робучих сил. Вже перед війною було з території нинішньої Польщі біля 1,200.000 робучих сил на сезонових роботах у самій Німеччині, а крім цього йшли вони до Америки, Франції, Данії і в інші краї. Нині позбутися з краю цих готових до роботи, та безробітних ідувів важче, бо названі краї стараються обмежити по можности до власних робучих сил. Наші, очевидно, дома голодують, або кому з них вдається виїхати на роботи, то дістає там вже під впливом польських офіціяльних чинників найчорнішу і найменше поплатну роботу. Для ніякого народу не є це господарським плюсом висилати свої робучі сили на роботу і для використання їх до чужих. Нарід, що виживлює малих дітей і молодь до 20 літ, а вижививши висилає їх у світ, щоби для чужих працювали, є народом що найменше марнотравним. Таким народом є нині ми, що не маємо своєї держави, такими є і поляки, що хоч її мають та хоч могли би інакше уладитися, то цього зробити не вміють і не в силі. А тому підшукування пригожих країв для еміграції є нині преважним моментом госп. політики польської влади. А позичка? Гляньмо й на неї. Її готова Польща дістати, а то тому, що заграницею є нині надмір готівки, а Польща на неї надмірно голодна. Одначе не така вже ця позичка примангива.

Польська держава вже нині задовжена на кругло 1.700 міліонів золотих в золоті. В порівнанні до задовження інших держав і до числа населення в Польщі не є це задовження велике, та в порівнанні до господарської сили населення є воно вже тепер надмірне. Не можна забувати, що богато міст і приватних підприємств в Польщі мають також заграничні довги, які можна рахувати приблизно на основі неточних даних на 3 і пів до 4 міліярди золотих у золоті. Ясне, що самі відсотки від тих зобовязань йдуть в сотки міліонів і є камінем на шиї польського господарства.

До цих довгів мала би прийти ще ця сподівана позичка. Її висота та умови сплати ще сповиті тайною. Незнане ще й те, хто буде її брати і чим ручити, та якого роду контроля буде над ними. З голосів польських фаховців і принціпових противників господарської політики нинішньої влади можна догадуватися, що умови не дуже світлі, та що богато гроша пожерли вже самі підготування до цеї позички, дарма, що вона ще не зреалізована. Одначе певним є те, що з її затягненням прийде новий тягар на все господарство в державі.

Безумовно доведе вона до підвишки податків у всіх видах, в яких вони нині з Польщі є. Вже Кемерер клав за умову направи фінансових відносин реорганізацію податкової системи в користь майбутньої позички. А ми нині бачимо, що вже під тягарем попередніх довгів і звязаних з ними видатків у Польщі не зростає добробут лише ціни. Є це явище цілком протилежне до того, що помічуємо у всіх інших державах. Отже з новою позичкою прийдуть нові тягарі для населення. А корисгь? Ми вже бачили її в наслідках попередніх позичок. А відчув її добре на своїй шкірі передовсім український нарід. Таким чином на ділі нема ріжниць між господарським напрямком колишньої влади Грабського і нинішньої. Чи зуміє теперішня влада в цих обставинах повязати кінці, чи дасть собі раду з масовим безробіттям покищо штучно затаюваним перед світом, але нуртуючим там у сподах серед міліонів голодних і безробітних халупників і одно- чи двоморгових карловатих господарств по селах, годі повірити. Над нинішньою польською владою нависає щораз більше доля влади Грабського. Ріжниця хіба лиш у цьому, що теперішня влада є більше мілітарна.

М. Творидло.

Ще про самоволю старостів.

(З кругів нашого духовенства.)

Як свідчить *„okólnik"* калуського старости, розісланий до гр.-кат. урядів парохіяльних у Калущині, політичні власти мішаються у внутрішні справи парохій і диктують парохам самовільно прикази, неоперті на ніякім законі, бо той, на котрий вони покликуються, не відноситься цілком до духовних властей і урядів.

З цього, що метрикам признано силу публичних документів та що парохіяльні уряди мають обовязок уділювати властям на їх оказання потрібні дати й вияснення з метрик, не слідує ще, щоб ці уряди, які по своїй суті є виключно твором духовної адміністрації, були державними. Уряди автономічні виконують богато функцій в інтересі держави (в т. зв. порученім обсягу ділання), а проте нікому, що має здорові глузди, хочби це був і ляік, не прийшло на думку уважати війта державним урядовцем тому, що він стягає для держави податки, співділає при поборі рекрутів і т. д. А парохіяльний уряд не є навіть автономічним, бо він не виконує місцевої адміністрації, а покликаний до життя духовними властями, сповняє тільки їх прикази і тільки їм підлягає. Ніяка інша власть не іменує священика і ніхто, крім духовних зверхників, не має права йому приказувати. Зокрема не іменував його ніякий староста ведучим метрикальні книги і тому парох є від нього зовсім незалежний. Я просто не можу зрозуміти, яким правом старости мішаються в діловодство парохіяльних урядів, як сама вже їх назва вказує на те, що це уряди *par excellence* духовні.

Коли ж старости вперлися при своїм і ніяк не хочуть датися переконати, що парохія є духовною адміністраційною одиницею, то чому ж карають священика за мнимі урядові провини не шляхом дисциплінарним на підставі урядничої службової прагматики, але на основі т. зв. *„Prügelpatenty"*, як приватну особу? Не є це верхом безглуздя і плювання в лице логіці?

Мусимо теж пригадати пп. старостам, що метрикальні уряди є передовсім інституцією духовно-адміністраційною, заведеною духовними властями. А якщо держава застерегла собі право користуватися їхніми датами, то з того не виходить ще, щоб мала також право висилати поліцію (як це мало місце не в однім випадку) до контролювання, бо такого права не має навіть староста.

Проти узурпування собі старостами права нагляду й інших атрибуцій, прислугуючих тільки духовним властям, мусить загал духовенства рішучо застерегтися хоч би тому, що інакше прийде до анархії і повної суперечности зарядженьь. Покищо нема ніякого закону, який відбирав би духовним властям право нагляду над веденням метрик і переказував його старостам та поліційним органам. Тому всякі *„okólniki"* старостів у метрикальних справах, особливо щодо мови, в якій мають вестися, є найзвичайнішим актом безправства. Таким самим безправством є домагання, а навіть кари за те, що наші гр.-кат. уряди кореспондують з властями в українській мові. Всі наші священики повинні уживати в зносинах з урядами тільки української мови!

Тернистий шлях.

Історія памятника поляглим в Острові біля Щирця.

Дальші перепетії тої справи. — Рекурси й кари в безконечність. — Інтерпеляція дир. Могильницького.

(Продовження.)

5) Повищого рекурсу Воєвідство не уагляднило: „Староство львівського повіту. Ч. 52/24/пр. Львів, дня 4. липня 1924. До п. Івана Сеха і тов. в Острові. Зарядженням з дня 6. жовтня 1923 ч. 429/пр заборонило Староство по думці § 7 ціс. розп. з 20. квітня 1854. Вад. ч. 96. Іванови Сехові і тов. з Острова будову згаданого

ВОЛ. ДОРОШЕНКО. 2)

Жандармські фантазії про український рух.

(Продовження.)

Ці агенти мали доставити жандармам відомости для висвітлення справи: польської, української, жидівської й єзуїтської (ст. 132). В першу чергу зацікавилися жандарми „українською (мазепинською) групою, як найактивнішою в Галичині" й поспішили поділитися зібраними про неї відомостями з вищим начальством. Записку вислано рівночасно до таких осіб: у Петербург команданту окремого корпусу жандармів і директору департаменту поліції, у Львові генерал губернаторові, у Київ — начальникові губерніської Жандармської Управи. Це свідчить, що згаданим відомостям надавано великої ваги. Відомости ці обіймали: 1) Загальний огляд українського політичного руху у Галичині, 2) відомости про українську соціял-демократичну партію, 3) про українську радикальну партію, 4) про українську національно-демократичну партію, 5) Союз визволення України, 6) про ролю проф. М. Грушевському в мазепинському руху в Галичині й „Малоросії", 7) про українські січові й сокільські організації та про січових стрільців.

Складав записку, як свідчить лиха російська мова, з характеристичними для галичанина помилками, хтось із місцевих людей, мабуть москвофіл, у всякому разі чоловік, що не стояв близько українського руху. Правдоподібно хтось із молодших адептів москвофільства, може який студент університету, або що.

Друга записка — опублікована Осипом Гермайзе — значно довша й складніша. Вона намагається дати можливо повний огляд українського руху в часі війни по обох сторонах фронту. Складав її певне якийсь урядовець департаменту поліції, користаючи з найріжнороднійших матеріялів і досить механічно їх компілюючи. Цей фаховець від української справи теж невисокої марки, як про це свідчать численні фактичні *lapsus*-и його записки й очевидне нерозуміння української мови. Згадана записка складається з вступної частини — загальної характеристики „мазепинства", зладженої головно за книгою С. Щоголева; короткої історії новішого українського руху перед війною, де видко сліди знайомости автора з моєю брошурою „Українство в Росії"; довшої характеристики діяльности проф. М. Грушевського (за Щоголевом) з додатком деяких пізніших відомостей з часу арештування й заслання проф. Грушевського; великого розділу про „Союз визволення України", де використано між іншим ряд публікацій Союза (досить зрештою механічно); вкінці такого самого завбільшки огляду українського руху у Росії підчас війни — за відомостями департаменту поліції, упорядкованими по губерніях: Київ, Полтава, Харків, Катеринослав, Чернигів, Поділля, Кубань, Донщина, Волинь, Херсон, Одеса, Петроград. Цей огляд попереджений коротеньким вступом про український рух у Австрії (за запискою Меденцева), а закінчений теж короткими агентурними відомостями про українську роботу в таборах полонених та український рух в Америці.

Як уже я зазначив і цей огляд не далеко увійшов від львівської записки. Найцікавішою його частиною є лиш останній розділ — про рух на Україні підчас війни. Тут переповіджено результати допитів, що їх переводили з арештованими місцеві поліційні власти, та донесення охранників. Фактичний матеріял, зібраний цими шляхами, часто першим, має безперечно чималу вагу і без сумніву пригодиться будучому історикові укр. руху. Очевидно й тут доведеться значно перевіяти зібрані відомости й відділити полову фантазії від зерна дійсної правди.

Відкладаючи на пізніше вибір і згрупування цього інтересного фактичного матеріялу, займуся тут тимчасом самою фантазією.

Найбільше цієї фантазії у львівській записці, тому нижче головно з неї й користаю.

Очевидно годі тут перечисляти всі квітки політичної безграмотности записки. За для цього треба булоб хіба передрукувати її в цілости. Тому наведу тільки запашніші. От пару їх з з а г а л ь н о г о о г л я д у: Основателем мазепинства в Галичині є граф Стадіон. „Просвіту" народовці заложили задля політичної агітації. Ученики Драгоманова, з Франком та Павликом на чолі, не зрозуміли Драгоманова й заложили соц.-демократичну партію (1876 р.) Аж пізніше, в 1893 р. розшолопали, що Драгоманів мовляв, хотів заснувати в Галичині Українську Республику. Оттоді, щоб привернути й наломити селянство до самостійної України, й зорганізовано укр. радикальну партію. Але й це мало помагало. Українство вийшло на ширшу воду аж завдяки Василькові, який щоб зміцнити своє становище в двірських кругах, піддав покійному Францові Фердинандові ідею відірвання України від Росії й потребу задля цього підтримувати галицьких мазепинців. Відтоді все пішло як по маслу і в 1910 р. російські мазепинці заключили вже навіть формальний договір з австрійським престолонаслідником. На авдієнції в цій справі в Конопішті були з Галичини — митр. А. Шептицький і д-р Е. Олесницький, з України — Е. Чикаленко, М. Лисенко й М. Міхновський (!!). Тепер пару виривків з історії УСД. „Українська соц. дем. партія у Львові була роздвоєна на дві головні групи чи фракції: інтернаціональну (за загальний пролетаріят) і націоналістичну (тільки за український народ) (*sic!*). Вожтажком першої був Микола Ганкевич, другої Дм. Донцов і Вол. Старосольський. Але тільки на цій точці погляду були між обома групами непорозуміння, а зрештою у всіх інших питаннях обі працювали разом і в згоді. Як поступова й революційна, українська соц. дем. партія користувалася в українській нац. дем. і радикальній партії, а також у більшости університетської молоді — великими симпатіями" (буквально! див. ст. 135). Але далі ще ліпше: в українській соц. дем. партії були зорганізовані такі окремі секції: 1) Соціяльно-громадська, провідниками котрої були: М. Ганкевич та Ю. Бачинський, 2) соціяльно-аграрна, провідники: Лев Ганкевич (у Київі) й Т. Мелень, 3) терористична, цілком конспіративна, провідники: Микола Залізняк та Іван Сіяк, 4) соціяльно революційна, провідник Дм. Донцов (ст. 135). Правда — чудово?

(Продовження буде.)

континуування будови памятника в честь
полеглих в Пісках з загрозою наслідків
§ 11 цього розпорядження. Воєвід-
ство реск. з 17 грудня 1923 ч. 20935 I/в.
не уваглядило відклику Івана Сеха і тов.
від цього зарядження, бо, як з переве-
дення доходжень слідує, установлення
памятника, як також його структура має
демонстраційний характер су-
проти Держави й польського
населення і може загрожувати
порядкові і спокоєві публич-
ному, як також тому, що ініціятори пе-
ред початком будови памятника не вво-
дили задосить постановам арт. 1 і 5 де-
крету з 3. січня 1919 В. пр. ч. 5 поз. 93
про затвердження проектів памятників
з артистичного становища. Ця децизія є
по думці § 1 зак. з 1. серпня 1923 В. з.
Р. II. ч. 21. остаточна і не підлягає даль-
шому зачіпленню в адміністраційнім току
інстанції. В наслідок повищого прика-
зую розібрати й усунути до 8
днів від дня доручення цього
рескрипту вибудовані части
згаданого памятника під загро-
зою, що на випадок невиконання або не-
достаточного виконання рескрипту в озна-
ченім речинці зарядж у по думці § 5. ціс.
розпорядження з 20. IV. 1854 Вдд. ч. 96
розібрання й усунення вибудуваних частей
памятника дотичною зверхністю громад-
ською на кошт і небезпеку пана і товар.
Староста львівський *Zeleski*".

6) І самого Івана Сеха візвало Староство до протоколу і засудило його на кару 300.000 марок ч. 458/пр. Обвинуваченй: „*Iwan Sech, ur. 1893 w Lubianie, żonaty, rolnik w Ostrowie nr. 343*". Обвинувачуючий: „*Powiatowa Komenda P. P. we Lwowie z dnia 18. października 1923 r. lp. 320/pt.*" Проступок: „*§ 11. ces. rozp. z dnia 20/4 1857 r. Dz. UP. Nr. 96*". Зізнання обвинуваченого: „*Przyznaję się, że poddałem myśl wybudowania pomnika w Piaskach na cześć poległych mieszkańców gminy Ostrowa w czasie wojny światowej, a nie wyłącznie w czasie polsko-ukraińskiej wojny i to w rozmiarach mniejszych. Nie zgłaszałem budowy pomnika do Starostwu, względnie nie prosiłem o zezwolenie, ponieważ nie wiedziałem, iż zezwolenie takie jest potrzebne. Nadmieniam, iż pomnik budowano na cmentarzu gminnym (nowym), a nie na pastwisku gminnem. Na budowę pomnika złożyłem trzy miljony marek*". Устійнено: „*Przekroczenie § 11 ces. rozp. z 1854 r. popełnione przez dopuszczenie się czynu karygodnego, którym zamierzono objawić niechęć do rządu oraz lekceważenia jego rozporządzeń*". Вирок оголошено: 23. X. 1923. Зміст і дата вироку: „*Skazuję Iwana Secha, urodzonego w Lubianie, rolnika w Ostrowie, na podstawie § 11. ces. rozporządzenia z 1854 r. Dz. u. P. Nr. 96 za przekroczenie powyższego przepisu prawnego, popełnione przez zainicjowanie i przeprowadzenie budowy pomnika w Piaskach koło Ostrowa, pomnika na cześć poległych Ukraińców o charakterze demonstracyjnie antypaństwowym — na grzywnę w kwocie 300.000 mp. Od niniejszego orzeczenia wolno wnieść rekurs do Województwa, który podać należy do starostwa w ciągu dni 3, licząc od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia. We Lwowie, dnia 23. X. 1923. — K. Bonnar, komisarz powiatowy w. r.*"

7) Проти цього оречення вніс Іван Сех рекурс: „До високого воєвідства у Львові через староство львівського повіту у Львові. Іван Сех, господар в Острові коло Щирця, вносить рекурс проти карного оречення львівського староства з дня 23. 10. 1923 ч. спр. 468/пр."

8) Але також його рекурсу воєвідство не уваглядило: „Староство львівського повіту ч. 52/24/пр. Львів, дня 4. лютого 1924. До п. Івана Сеха в Острові. Ореченням з дня 23. жовтня 1923, ч. 468/пр. узнало староство Вас на основі і проступок постановлення § 11 ціс. розпорядження з дня 20. квітня 1854. В. з. д. ч. 96, сповнений виконанням всупереч заказу будови памятника в честь полеглих в Пісках на гривну в квоті 300.000 мп. Воєвідство децизією з 17. грудня 1924 ч. 20925—I/2 не узгляднило Вашого спротиву і затвердило зачіплене оречення щодо вини і кари з причин в нім наведених і з уваги на це, що засуд був законно узасаднений. Гривна припадає на річ місцевого фонду убогих. Від цеї децизії по думці § 3 міністеріяльного розпорядження з 31. січня 1860. Вдд. ч. 31 нема дальшого спротиву. Староста львівський: *Zeleski*.

9) Після того Іван Сех віднісся до Окр. Дирекції публичних робіт: „Вільне від стемпля. До Окружної Дирекції Публичних Робіт Львівського Воєвідства — Відділ опіки воєнних гробів. Іван Сех, господар в Острові, просить про дозволення на будову памятника в честь полеглих в часі війни від рр. 1914—1918. 1 залучник". Внесено з початком лютого. Та без відповіди.

10) Лишився розказ розібрати й усунути памятник до 8 днів. Іван Сех, полишений сам одинокий і на власні сили у всіх тих тяганинах, звернувся до п. Волод. Могильницького, директора „Задаткової Каси" в Щирці, щоб він поміг йому і виручив його в дальшій боротьбі за долю памятника. Дир. Могильницький обняв його заступство, а що 8-дневний речинець минув, п. Могильницький явився особисто у Львові у Воєвідстві і Старостві і здобув тільки одно: відрочення розбірки памятника до весни — до 15. квітня 1924. Ось рішення: *Starostwo powiatu Lwowskiego L. 92/pr. Lwów, 12. 2. 1924. Do Pana Iwana Secha i Towarzyszy na ręce P. Mogilnickiego w Ostrowie. Uwzględniając ustnie Województwu przedłożoną prośbę p. Mogilnickiego ze Szczerca i zgodnie z wnioskiem tutejszego Starostwa, Województwo Lwowskie reskryptem z 12. 2. 1924. L. 3392/I/2 zezwoliło ze względu na obecną porę zimową na odroczenie rozbiórki pomnika dla poległych w Szczercu, zarządzoną na reskrypt Województwa z 17. 12. 1923. L. 20935/I/2 do dnia 15. 4. br. Zawiadamiając o tem Pana, wzywam do złożenia tu należytości stemplowej od ustnego podania. Starosta lwowski Żeleski.*

(Докінчення буде.)

Землетрус у навіщеній повінню Америці.

14 тисяч людей відрізаних від світа. — Катастрофа поширюється щораз більше. — 800.000 бездомних. — Шкарлятина десяткує дітей.

Льондон, 8. травня 1927.

З Ню Йорку повідомляють, що Ню Орлеанові кожної хвилі грозить повінь. Це позбавило би 300.000 людей даху над головою. Підвищення гребель не врятує міста. Ніа Тензас вода знову перервала гребло і залила дальші території. Це збільшило скількість бездомних на 20.000. Загалом є 800.000 бездомних. Загальна полоса, залита виливом Місісіпі і її допливами, виносить 12 мілйонів акрів. Шкарлятина десяткує дітей. Місто Тельтуляг затоплене до висоти 5 і пів метра. Терени в околиці Грінвіл покриті водою на 5 метрів високо. Місто Рейвіл, що лежить більше як 80 км. від нормального корита Місісіпі, залите водою, що сягає вже третього поверха домів. Більше як 20 міст є залитих, а богато менших місцевостей зовсім знищених. Біля Олександрії вилив ріки Ред Рівер відрізав від світа 14 тисяч людей. Вони полишились без харчів. Місісіпі получилася на значному просторі з водами притоки Ред Рівер і так утворилося спільне корито, 200 км. широке. През. Кулідж сказав, що зараз, як лише води опадуть, покличе спеціяльну раду, яка займеться опрацюванням засобів, що на будуче не допустили би до подібних катастроф. У пятницю коло 3-ої години відчуто в Мемфісі і Тенесі три землетруса. Це викликало паніку серед населення, навіщеного повінню. Стрясення ці занотовано в 12 містах, що лежать у проміні сто миль.

Порозуміння між Італією і СХС.

Білгород, 8. травня 1927.

В політичних колах кажуть, що завдяки посередництву великих держав прийшло вже між Італією і Югославією до порозуміння і полагоди конфлікту. Приняття Мусолінієм югославенського посла у Римі буде лише офіціяльним потвердженням того порозуміння. Югославія зобовязалася ратифікувати конвенцію в Нетуно, а італійський уряд обіцяв протиділати пропаганді, зверненій проти Югославії. Рівночасно Мусоліні в листі до югославянського міністра закорд. справ заявляє, що згідно з пактом у Тірані Італія незобовязана стояти на сторожі теперішнього держ. устрою Альбанії, а має лише берегти независности альбанської держави.

З Т-ва охорони воєнних могил у Львові.

Комунікат ч. 1.

I. Вибрані на загальних зборах Т-ва дня 2. ц. м. члени Головної Ради відбули своє перше засідання дня 5. ц. м., на якому уконституувався Головний Виділ Товариства в такому складі: директор Бронислав Янів — голова, дир. Юліян Шепарович — заст. голови, д-р Іван Німчук — секр. дир. Ярослав Колтунюк — касієр. Рішено, що Головна Рада Т-ва відбуватиме свої засідання раз у місяць, а Головний Виділ раз у тиждень, а в разі потреби і частіше.

II. Тому, що по статуту наше Т-во є централею й обовязане в першу чергу давати напрям цілій акції для охорони воєнних могил у Львові й у краю, цілу працю на місцях повинні вести філії Товариства, що можуть засновуватися в кожнім селі й місті, де найдеться 10 (десять) осіб, що підписалиб статут Товариства. Кожна філія, предкладаючи до влади 5 примірників статута, обовязана долучити дозвіл Головної Ради на оснування й означення круга (терену) діяльности філії. По статути і такі дозволи звертатися на адресу: Львів, вул. Руська ч. 18, I. пов. Досі звернулися до нас по статути і дістали дозвіл на отворення філій з означенням їх круга діяльности отсі місцевости: Чортків, Станиславів, Рогатин, Підгайці і Львів (на місто і судовий повіт).

III. З приводу недалеких уже Зелених Свят, що, як відомо, є у нас святом померших, рішено, як що-року, уладити масовий похід на могили полеглих на обох цвинтарях у Львові. Для належної підготовки того свята-походу вибрано дві секції: пропагандистичну і техничну, які вже забралися до праці. Поки засниуються всюди філії Т-ва, відповідну підготовчу роботу повинні розвинути негайно окремі комітети, зложені з представників усіх місцевих товариств по всіх наших містах і селах.

IV. Для зібрання членських вкладок і взагалі потрібних фондів у Львові рішено приняти окремого курзора. Тому, що Т-во має незвичайно важну культурно-гуманну мету, а вкладка до нього виносить тільки 1 зол. річно, слід надіятися, що ніхто не відкажеться від тої вкладки. В справі притягнення якнайбільшого числа членів на провінції вийде окремий поклик до цілого українського громадянства, зокрема до всіх наших товариств та установ у краю. Вже тепер одначе повинні до нашого Т-ва вписуватися масово члени. Членські вкладки проситься посилати на адресу: Львів, „Дністер", Руська 20, вкладкова книжка 14.000.

Львів, 6. травня 1927.

За Головну Раду „Товариства Охорони Воєнних Могил":

Бр. Янів в.р., гол. *Д-р І. Німчук* в.р., секр.

Замах на суддю у суді.

Львів, 8. травня 1927.

В суботу в салі розправ III. секції станув як обвинувачений нотований злодій Хмель зате, що словно зневажив суддю Дворжака. Коли суддя Френкель оголошував йому присуд, Хмель кинув у суддю великим каменем і поцілив у ліву обойчик. Хмеля відставили до арештів при вул. Баторія. Він буде відповідати зате, що намагався виконати замах на суддю підчас його урядування.

ЧСР. касує кару смерти.

Прага, 8. травня 1927.

Проект нового чехословацького карного кодексу касує кару смерти у нормальних часах. У виїмкових умовинах, при оголошенні воєнного стану, кару смерти привернено би знову.

Присуд на комуністів в Італії.

Рим, 8. травня 1927.

Нині запав присуд у процесі проти виконуючого комітету комуністичної партії. 6 обвинувачених, котрим вдалося втекти, засуджено заочно кождого на 12 літ вязниці, а з 4 присутніх 1 увільнено, трьох інших засуджено на кару від 3 до 7 літ.

Розстріляння вбийника през. Лодзі.

Лодзь, 7. травня 1927.

Вчора в 5. год. рано розстріляно вбийника президента Лодзі Цинарського. Перед самим розстрілянням Калящик був зовсім спокійний.

Звільнення вбийника нареченої.

Львів, 9. травня 1927.

Трибунал суду присяжних увільнив шлюсаря Руд. Попеля, який на вул. Вроновських убив свою наречену Софію Симчишинівну, а себе легко зранив. Лікарі ствердили, що Попель у хвилі доконання вбивства був свідомий свого вчинку, тому може відповідати за нього. Рівночасно лікарі ствердили, що обвинувачений є людиною психічно менше вартною, здегенерованою. Це й рішило про його увільнення.

Зі спорту.

Україна (Львів) — Погонь (Стрий) 3:2 (1:2).

Змагання цих обох дружин, що стягнули на площу С.-Б. кількасот осіб, виявили наглядно, що Україна, оскільки вона в добрій кондиції, може бути небезпечна для найсильніших польських чи жидівських дружин у краю. Вчора Україна до певної міри зреабілітувалася після своїх невдач з Лехією і її перемога була зовсім заслужена. Правда, богато т. зв. певних нагод для здобуття *goal-a* її напад не використав, але слід зазначити, що цим разом грали жертвенно всі складові части України. Навіть поміч, найслабша частина української дружини, показалася на висоті завдання, чим приємно розчарувала українську публику. Щодо Погоні, то це дружина добре зіграна, в якій усі грачі гаразд себе розуміють, хоч і нема між ними визначніших індивідуальностей.

З грачів України слід піднести Мурського і Кобзаря в нападі; Любчак, на жаль, мав слабший день і стріляв постійно понад ворожі ворота. Оба крила були вчора виїмково дуже слабі. Поміч, як уже сказано, списувалася гарно і грала з запалом. Оба оборонці Дахнівський і Грещук — абсолютно першоклясні, дуже певні грачі. Перший не завів покладаних у нім надій, хоч мав кілька слабших моментів, другий був учора найліпшим грачем на грищі. Труш у воротах без закиду.

Першого *goal-a* здобула Україна у 18 мінуті. Нещасливий збіг обставин чи радше припадок, що всюди грає велику ролю, дозволив Погоні ще в першій половині гри не тільки вирівнати, але впакувати у ворота України ще й другого *goal-a*. По павзі Україна відбилася (з карного), а при кінці здобула і гарного третього *goal-a*, що рішив про її перемогу.

Гра обох дружин була на загал вирівнана. Спершу слідно було деяку перевагу Погоні, опісля ініціятива перейшла до України, яка при кінці сильно натискала на свого противника. Якби гра була продовжалася, перемога України була би ще більша. — Суддював п. В. Стоцький. Рогів 6:1 в корись України.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Виділ читальні Просвіти в Надвірній складає отсим подяку Вп. П-ву Всеволодові і Тані Гаврисевичам в Битькові за жертву 100 зол. на будову театральної салі, місто святочних желань. 2100 1—1

НОВИНКИ.

— **Престорога.** Пишуть нам: Будучи підчас святочних ферій Великодня в Радехівщині, довідався я, що між нашим населенням волочаться ріжні люди-поляки з листами, потвердженими старостами й іншими властями, і збирають жертви на польські школи і костели. При збірці жертв подають, що збирають на „Рідну Школу" або на будову церков і буває нераз, що наші селяни складають свої датки. Тільки свідомі селяни справджували листи і тоді показалося, що ці люди (в березні 1927) збирали на будову „*Szkoły św. Józefa*" (подавали *św. Jozafata*) у Львові, а збірщиками на будову нібито церков були мазурі-кольоністи, що збирали жертви на будову косцюлків. При тому беруть вони собі (зі своїх) одного такого, що добре говорить по українськи, щоб мати певніший приступ до населення. Тому інтелігенція і свідоміші одиниці села повинні остерегти населення перед такими фальшивими збірщиками, тимбільше, що вони, користаючи з заборони збірки на „Рідну Школу", певно тим численніше появляться на наших селах.

— **Будинок українського радянського уряду.** У „Нає Фрає Прессе" з 29-го квітня ц. р. находиться передовиця п. з. „У відвідинах в українського уряду. Віцепрезидент Буценко про австрійсько-українські торговельні взаємини", писана з Харкова німецьким інж. Миколою Бассешесом. Вся стаття спеціяльна. Та варто з неї навести такий вступ: „Харків робить враження міста, яке находиться в стадії швидкого розвитку. Скрізь виринають понад віллями та маленькими шляхоцькими палатами новобудовані кількаповерхові доми. Повстають нові могутні бльоки домів. Але народні комісаріяти українського уряду ще не переїхали до богатих, просторих віль на Садовій-Кулюківській. Найвища установа української республики, українська центральна екзекутива, находиться в старім губернаторськім домі. Є це довга, велика палата в псевдокласичнім стилю, як любив ставити такі палати царський уряд для своїх репрезентативних будинків. Тут танцювало колись харківське дворянство на традиційних балях. Тут гуляло поміщицтво харківської губернії. Тепер перебудували цю будівлю в середині. У великій салі з колюмнами, де давніше йшли балі, засідає тепер пленум центр. екзекутиви української радянської республики. Лавки послів, трибуни для представників уряду та промовців з ясного березового дерева. На шістьох червоних золочених щитах сяють державні знаки УССР. у мовах: українській, російській, єврейській, німецькій, польській і молдавській. На галєрії розвішені портрети революційних провідників минулого: Марата, Робесп'єра, Сен-Сімона і предтеч соціялізму. Далі український поет Шевченко, герой революції Франко і український большевик Артем".

— **Підвишка платень урядовців** перемінюється з проєкту в реальний факт. Передовсім підвищать платні почтових урядовців, телеграфу та телефону.

— **Нешлюбні діти.** Поліція передала судові 20-літню Юстину Думич із Наконечного (пов. Яворів), за те, що вдушила свою нешлюбну дитину і причепивши їй камінь до шиї, втопила.

— **Втомлені життям.** Катастрофа Австрії позначається ще постійно самовбивствами у Відні, які зростають з року на рік. У першім кварталі цього року було 648 спроб покінчити із собою: 348 мущин і 300 жінок. З цього 218 вмерло. Наскільки статистика могла ствердити причини цих учинків, то в 133 випадках причиною були родинні непорозуміння, в 69 недуги, 67 божевілля, 57 нещасливе кохання, 21 безпосередні матеріяльні клопоти, 12 страх перед судом.

— **Чудасії.** Англійське місто Бат хотіло конче влаштувати конкурс краси. Але не такий як дотеперішні, а якийсь своєрідний, оригінальний і придумало: проголосило нагороду краси для жінок, які мають не найкраще лице, очі, волосся, брови, уста — ні! а найкращу руку: від пальців до рамени. Та ще оригінальніший був конкурс для мущин: хто є найбільше лисий. Коли кількох не має ні одного волоска на голові, який з них є більше лисий? — нато над чим думати жюрі!

— **Міліони.** Одна з казок життя, яку практично має розвязати небавком англійський суд. Від 1857 р. лежить у льондонськім державнім банку 7 міл. фунтів, що ждуть даремне на спадкоємців. Їх лишила вдова по мадярськім утікачі Леві, з дому Вайс, родини великих богачів, переселившись до Льондону. Пані Леві записала все майно своїй рідні в Араді. А що за життя хотіла усиновити дітей своєї братової, яка не хотіла на це згодитись, то ця братова одержавши нотаріяльний документ із повідомленням, що після смерти Леві має перебрати її 7 міліонову спадщину, навіть не відчинила коперти. Лякалась, що братова хоче відобрати її діти силоміць і... сховала нечитаний лист до шафи. Лист пролежав нечитаний 25 літ. Коли діти після смерти матері його прочитали, треба було почивати довгі заходи, щоби доказати своє право до цього майна. Війна перервала ці заходи. За той час число кандидатів до 7 міліонів — у фунтах! — зросло до 251 осіб. Так само як проценти на цьому капіталі. Всі вони, річ ясна, добиваються цієї спадщини з вірою в... справедливість і гру химерної долі.

— **Ріжні рекорди.** Англійський більярдист Ріс зробив одною чергою 3964 карамболів. — Праський магістрат рішив, що кельнерки в усіх винарнях, барах і господах мають носити однакову уніформу: чорну суковку по шию, з білими фартушками, по англійському звичаю. — Проф. Еппльтон мав у Льондоні відчит, доказуючи, що можливість комунікації з Марсом не є виключена. — На мистецькій паризькій виставці т. зв. „Сальоні Туілєрі" є цього року 3500 образів більш як 600 малярів. — Підчас останніх заворушень у Лягорі (Індія) мусульмани та індійці лишили 14 трупів і 103 ранених на вулиці.

— **Сила стихії.** Руїна спричинена нежданою повінню Міссісіпі переходить межі нашої уяви. Ось кілька цифр про силу рік, які прорвали могутні греблі. До Міссісіпі вливається 55 рік, з яких одна Міссурі є 5.000 км. довжини, отже на 3200 км. довша від Дунаю, а друга Огайо довша від Рейну. Разом мають ці річища 6.700 км. і займають 3·2 міл. квадр. км. Навіть при звичайних повінях поверхня ріки знимається від 10 до 16 м. понад нормальний рівень. Міссісіпі переливає в океан що секунди 18.800 кубікметрів води. Що року вона накидає з 80 м. намулу при березі моря, так, що тепер уже його дельта має від 45 до 60 км. ширини, а Ню-Орлєан надбережне місто є нині віддалене вже на 170 км. від моря. Отже треба рахуватись з можливістю, що внедовзі зеркало моря буде зрівнане із суходолом як у Китаю. Величанські щорічні повіні є насолодою рибалок. Від часу як власники залізниць є панами всієї комунікації, ніхто не журиться ріками. І сталось те, що можна було передбачити: ріки пригадались людям самі. Щастя, що Америка має такі богацтва, які дозволять прийти з підмогою соткам тисячів бездомних і задуматись над регуляцією рік і новими греблями довгими на сотки кільометрів!

— **Світова всячина.** Група крайної ірляндської партії (шінфейнерів) на залізниці в Дундалкі (Ірляндія) захопила всі англійські часописи і обливши їх нафтою, спалила. — Радянський уряд приготовляє закон, який обнижує „шлюбний" вік для мущин з 18 на 17 і пів року, а для жінок з 16 на 15. — Цього року приїде в Крим 10.000 американських туристів. — До Льондону приїхав транспорт грошей: 6 міл. дол. висланий франц. держ. банком. — Жінка англійського посла при Ватикані, Руссель, перейшла на католицизм. — На міжнародній економічній конференції, що почалась 4-го ц. м. у Женеві, бере участь 180 делегатів від 42 держав. — Скасування полігамії в Туреччині причинилось до збільшення самовбийств; богато жінок не може вийти замуж; за 10 останніх літ скількість самовбийств зросла десятикратно. — Часопис „Лінценер Цайтунг" святкував 250-ліття свого істнування; це буцім-то найстарший часопис в Европі. — Помер французький посол Дессуає, якого згадують тим, що він був міністром освіти в червні 1913 всього один день і то єдиний раз. — Трудноші вуличного руху в Москві спонукують уряд подумати над будівлею підземельної залізниці. Вона мусілаб бути довга на 13 км. і коштувала би 60 міл. рубл. Це за дорого і тому мабуть вдоволиться одною лінією на 4 км. — Австр. архикнязь Иосиф домагається від чехословацького уряду відшкодування за Замок Топольчани, який є літнім осідком президента республики.

Всячина.

Модерний часопис. „Дейлі Мейл", часопис, що має найбільше передплатників в Европі (може й Америці) — 2 міліони, перенісся до нової будівлі у Льондоні і тим самим зробив ще один крок уперед у розвитку сучасного журналізму. Він є власністю спілки Норткліф. Є це ідеал організації, яка при мінімальній затраті часу та енергії добуває найбільші наслідки. Вона получена із світом 50 окремими власними контактами, від телефонів, радіо аж до пневматичної почти. Часопис має бібліотеку, в якій матеріял по всім галузям знання (і подій!) поділений, мов в аптиці. 42 друкарські машини дістають автоматично по шинах стеретиповані сторінки. Кожна з них може 8-сторінковий часопис надрукувати за годину в 36.000 примірниках. „Дейлі Мейль" зідає денно 4 милі паперу ширини 4 сторінки. Звої паперу підходять під машини самі, від потисненого одного гудзика, двигарями. У салях, де працюють машини, щоби там не було спеки, вогкости або пороху, окремі апарати вводять що хвилини 10 тон свіжого повітря, а в салях складачів півтретя міліонів „кубіків". Скрізь апарати до автоматичного чищення, пневматичні годинники, джерельна вода. Редакторський відділ крім усякого ідеального комфорту має окремий відділ фотографій усіх визначних сучасних людей (які кожної хвилини можуть умерти!). Вся будівля має два окремі джерела електрики, так, що на випадок перешкоди в одній, друга може вистачити. Для висилки часопису будівля має цілу окрему власну вулицю.

Примхи моди. Приходить звістка з тих центрів, де творять моду, що теперішні жіночі панчохи починають уже жінок не вдоволяти. Дивне диво, правда? Є це увертюра до нової моди. І як щороку та сама метода — треба доказати, що істнуюча мода безглузда. Нічого лекшого. Що за ідея наслідувати панчохами колір шкіри? Чи не краще ходити просто з голими ногами? Зрештою нема природного коліру шкіри. Кожна жінка має інший. Тому й панчохи коліру шкіри йшли від рожевої пудри аж до коліру кави з каварні, де журналісти пють газети та воду. Мужі, підготуйтесь на зміну! Идуть чутки, що жінки почнуть носити двоколірові панчохи: на кожній нозі інакшу. Не лякайтесь! вони переконають вас, що це може бути естетично: треба тільки дібрати „доповнюючі", гармонійні фарби. Не забудьте, що в добі Бокачія (щоза спомин!) мущини носили такі мішані штанці. А нині в оперетках і кабаретах так одягаються деякі балєрини в трикоти. Важно, щоби панчохи були в гармонії із сукнею. І чому люди мають дивитись тільки на одну ногу, а на другу ні? А може це і практичніша мода, як дотеперішні. Як часто одна панчоха роздерлась і попсувала цілу пару. А тимчасом у шафі найшлась якась одна ціліська і її можна спарувати з іншою. Чи істнують більше доповнюючі себе дві панчохи як дві з двох пар, що лишились цілі?

✝ Посмертні згадки.

о. Іван Дидик, поч. сов. Митр. Конс., декан і парох в Нараєві місті, помер дня 2. травня ц. р. в 72. р. життя.

З покійним зійшла до гробу небуденна людина як священик, громадянин і патріот в одній особі. Прийшовши перед 40 роками до Нараєва, невсипущою працею двигає з занепаду парохію, не полишаючи ніякої ділянки. Чи на релігійнім чи політичнім і економічнім полі бачиться руку Покійного, що з питомою собі відвагою стає кождий раз на становищі. Енергія і послідовність в підприняти ділах, непохитність, велика товариська оглада, та висока культура єднають Йому пошану серед противників, а хрустальний, чистий мов сльоза характер, добре і вразливе серце — це перлини з вінка Його многострадального життя. Як щирий Українець переносить на собі усі страхіття воєнної доби — перебуваючи у Відні на еміграції, а вернувши 1916 р. до Нараєва, муравельною працею гоїть війною завдані рани. Рік 1918 застає Покійного в парохії, а відступ У. Г. А. на Україну потягає Його зі сином за собою, де разом з У. Г. А. в чотирокутнику смерти ділить долю і недолю як нач. духовник при Нач. Кмді Гал. Армії. Люблений, цінений та шанований всіма, що Його знали та зломаний лихоліттям перебутих страждань вертає в 1922 р. до Галичини у свої сторони. Перебуті злидні, тяжкі умови життя на еміграції і підорвані сили не довго казали ждати на наслідки. Повалений недугою два роки серед страшних болів коротає свій вік, доки не перестало бити це благородне серце. Похорон при величавім здвизі народу з бережанського і перемишлянського повіту відбувся дн. 4. травня ц. р.

Хай українська земля, яку Ти так щиро любив, легкою Тобі буде, а память про Тебе від рода в рід. В. Т. П.!

ОПОВІСТКИ.

Заходом Т-ва філія „Просвіти" в Турці над Стрийом відбудеться в дні 15. травня ц. р. в салі Народного Дому Шевченківське свято з слідуючою програмою: 1) Заповіт, 2) Святочна промова, 3) „Ясні Зорі", історична драма на 5 дій Бориса Грінченка. По виставі комерс в реставрації п. С. Турського. Початок точно 7·30 вечером. Турка, дня 25. квітня 1927. Виділ філії „Просвіти": *о. Іван Феделич* голова, *д-р Мирон Кондрат* секретар. 2102

Невідбуті Заг. Збор чит. Просвіти Львів-середмістя в цю неділю відбудуться 15. травня о 18-ій год. в домі Тов-а „Просвіта".

Виділ Українського Лікарського Товариства взиває всіх українських лікарів, щоби **не** вписувалися в члени новозаснованого товариства — *„Związek lekarzy słowiańskich w Polsce"* — майбутнього члена всеславянського союзу лікарів. Наша участь у всеславянській організації лікарів буде залежати від того, чи ії статут, що мається приняти І. всеславянським Зіздом лікарів у Варшаві **26.—29.** травня ц. р. уможливить нам творити окрему українську групу в організації. 1—1

Головна Управа „Рідної Школи" у Львові Ринок 10 примістить негайно в більшій столярській робітні-фабриці у Львові кількох учеників як практикантів-термінаторів на досить догідних умовинах. 2094 2—2

II. Зїзд природників і лікарів у Львові. Пригадується всім природникам і лікарям що Зїзд відбудеться в днях 5. і 6. червня 1927 в салі Бесіди при вул. Рутовського ч. 22/І. (Народний Дім). Запрошення з програмою Зїзду розіслано. Хто його не одержав, нехай звернеться на адресу секретаря — д-р Максимонько Л., Чарнецького 24. І. п. Крім поданих в програмі рефератів відбудуться ще такі: 1) Проф. Мельник: Організація фізіографічних дослідів; 2) проф. д-р Б. Матюшенко: Проблема старіння й відмолодження в світлі сучасних біольоґічних дослідів; 3) той сам: Розвиток сучасної української медицини, його тенденції та близші завдання; 4) д-р Добриловський: Причинок до діягностики позаматицевої вагітности; 5) д-р І. Ортинський: До патольоґії новотворів (з демонстраціями мікроскопов. препаратів та фотографій); 6) той сам: Теоретичне та практичне значіння біопсії (на підставі матеріялу 2000 випадків); той сам: Демонстрації. 1—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Оголошення.

Після рішення Заг. Зборів „Народного Дому" в Перемишлянах з дня 2. III. 1927 усі бувші члени мають доповнити свої діли до висоти 10 зол. найдальше до ... травня 1927, в противнім разі перестануть бути членами.
2089 2—2 УПРАВА.

Подяка.

Дня 2. березня покликав Всевишній до себе бл. п. **о. Михайла Студинського** гр. кат. пароха Бовшова і висуженого декана галицького, а полишену рідню навістив тяжким хрестом. Прибиті цим горем вдова та діти не маючи можности подякувати кождому, а зокрема тим, що підчас довгої недуги покійника, як і в часі його похоронів виявили свою пошану для Покійника та співчуття для рідні, тою складаємо на отсім місці прилюдну найщирійшу подяку. Особливо дякуємо Вп. о. совітникові і деканові Омелянові Дудровичеві за його провід в похоронах і щирі прощальні слова над могилою; Вп. ОО. Г. Ангерові дек. обр. лат. з Галича, пшеорові оо. Кармелітів о. Пашковському, о. В. Сваричевському за зворушуючу проповідь, о. Р. Добо... мову при виносі тіла з дому і о. Р. ... дичеві за його потішаючі слова в церкві в день похорону. Рівнож велике Спасибі висказуємо Вп. оо. М. Винницькому, И. Гошовському, И. Дольницькому, И. Ясько..., вому, В. Медвіцькому, И. Марицькому, Ю. Біликові, В. Німому, К. Шеремет..., Фицаловичеві, В. Чопейові, М. Ку... за їх ласкаву участь в похоронах, за відслуження св. літургії і молитви. Щиру подяку складаємо Вп. панству Поповичам і Вишневським за їх негайну поміч і пораду в первій хвилі так великого нещастя, Вп. Остро...ству меценасам Новаковичам, Зофії ...ським, Ковальській Нат. і Иван... Млот і прочим за їх щире співчуття і ласкаву участь в похоронах. Неменше щиро дякуємо місцевому Брацтву, шкільній дітворі, місцевій чит. „Просвіти" і кооперативі за зложення на домовині вінка, всім громадянам-парохіянам, особливо п. Гаврилові Бартковому і Иосифові Лахоцькому і всім другим так з Бовшова як і з давних місць душпастирювання покійника, а іменно Деменова, Поплавник і Ганівець за їх щирий жаль і сльози, якими рідні покійного удекшили тяжке горе. Всім їм нехай Всевишній удішить заплати своїми небесними щедротами. — Марія вдова, Елена, Юлія, Роман і Іванна діти, Алєксандер-Юрій внук. 210...

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.